

KUNST VOOR *THE HAPPY MANY*

Hand out bij Studium Generale lezing 'Het spanningsveld tussen kunst en beeldcultuur' (4/2/'14)

Helen Westgeest (opleiding Kunstgeschiedenis, UL)

Doel: plaatsen van het thema van de reeks in kunsthistorisch perspectief

Aspecten die ter sprake komen:

- Van 'romantische kunstenaarschap' naar hedendaagse kunstenaar
- Van kunst voor *happy few* naar kunst voor *happy many*
- Van *High Art* naar combinatie van *High Art* en *low culture*
- Van traditionele artistieke media naar 'nieuwe' media
- Van passieve toeschouwer naar interactie met publiek
- Van Euro-Amerikaanse moderne kunst naar Internationale wereld van hedendaagse kunst

Romantische kunstenaarschap:

Romantiek: culturele stroming (vooral in literatuur en beeldende kunst) in eerste helft van de 19de eeuw. Hier werd de basis gelegd voor 'moderne' kunstbegrip en kunstenaarschap waarvan de invloeden tot ver in de 20ste eeuw voelbaar blijven. Aspecten hiervan zijn:

- de kunstenaar wordt beschouwd als een soort 'ziener', die een 'hogere werkelijkheid' aanvoelt en verbeeldt. Dankzij deze speciale gave loopt de kunstenaar voor op de rest van de maatschappij (avant-garde).
- de kunstenaar maakt kunst niet met het oog op materiële winst maar uit een 'innerlijke noodzaak'.

De kunstenaar leeft niet ván maar vóór de kunst.

- de kunstenaar werkt vanuit zijn gevoel (ideeën over individuele creativiteit van de kunstenaar)
- individualiteit, originaliteit en authenticiteit worden belangrijke trefwoorden.
- verzet tegen de artistieke traditie is een logisch gevolg hiervan.
- kunst kan een middel zijn om het alledaagse te ontvluchten naar een 'betere wereld'.

Van kunst voor *happy few* naar kunst voor *happy many* in Pop Art en Fluxus van jaren 60:

Pop Art: verzet tegen formele esthetica (*l'art pour l'art*) van het modernisme (m.n. abstract expressionisme): esthetiek van gewone en **commerciële**. Beeldtaal geput uit dagelijkse leven, uit **populaire massacultuur**, geïsoleerd uit die context en opgenomen in de kunst, hommage aan de welvaartmaatschappij. Gebruik van **nieuwe media**. P.A. is deel van leven, **voor iedereen: niet elitair**.

Fluxus: deze kunstenaarsgroep verspreidde zich als een 'stroom' over de wereld: i.p.v. 'dicterende' kunstenaar > **participatie van publiek** en 'dynamische' **interactie met publiek**: performances en **nieuwe media** (TV en video); uit het museum: naar het publiek toe. Probleem: deze 'alternatieve vorm van kunst' werd door het grote publiek niet begrepen.

Van Modernisme naar 'Post-Modernisme' (naar ...):

Modernisme (Clement Greenberg)

- essentie, eenvoud, helderheid, puur
- 'high art'
- originaliteit, uniciteit
- romantische kunstenaarschap
- kunstwerk is 'self-referential'
- kunstwerk is 'autonoom object'
- idealen
- Euro-Amerikaans

Postmodernisme

- hybride, pluriform, eclectisch
- 'high + low arts'
- 'appropriation', citeren
- eind van romantische kunstenaarschap
- belangrijke rol van toeschouwer
- kunstwerk kan alleen concept zijn
- relativeren
- multicultureel

Kunstenaars:

Pop Art: Andy Warhol [VS]
Fluxus: Yoko Ono [JP], Wim T. Schippers [NL], Nam June Paik [Kor./JP/Dui./VS]
'Postmoderne' kunstobjecten: Jeff Koons [VS], John Latham [Zambia/Eng.]
'Appropriation' in fotografie: Thomas Struth [Dui.], Louise Lawler [VS], Gregory Crewdson [VS]
(tentoonstellingstip: vanaf 1 maart in Stedelijk Museum Amsterdam: Jeff Wall [Can.])
'Appropriation' en 'Belevingskunst' in videokunst: Bill Viola [VS], David Reed [Eng.], Pipilotti Rist [Zw.]
(tentoonstellingstip: nu in Nederlands Foto Museum Rotterdam: David Claerbout [B])
(en: in Witte de With in Rotterdam *The Crime Was Almost Perfect*)